

Kuinka saada toiveet ja todellisuus kohtaamaan?

Sanna Ahvenharju, Tulevaisuuden tutkimuskeskus
BIODIFUL - webinaari 21.3.2024

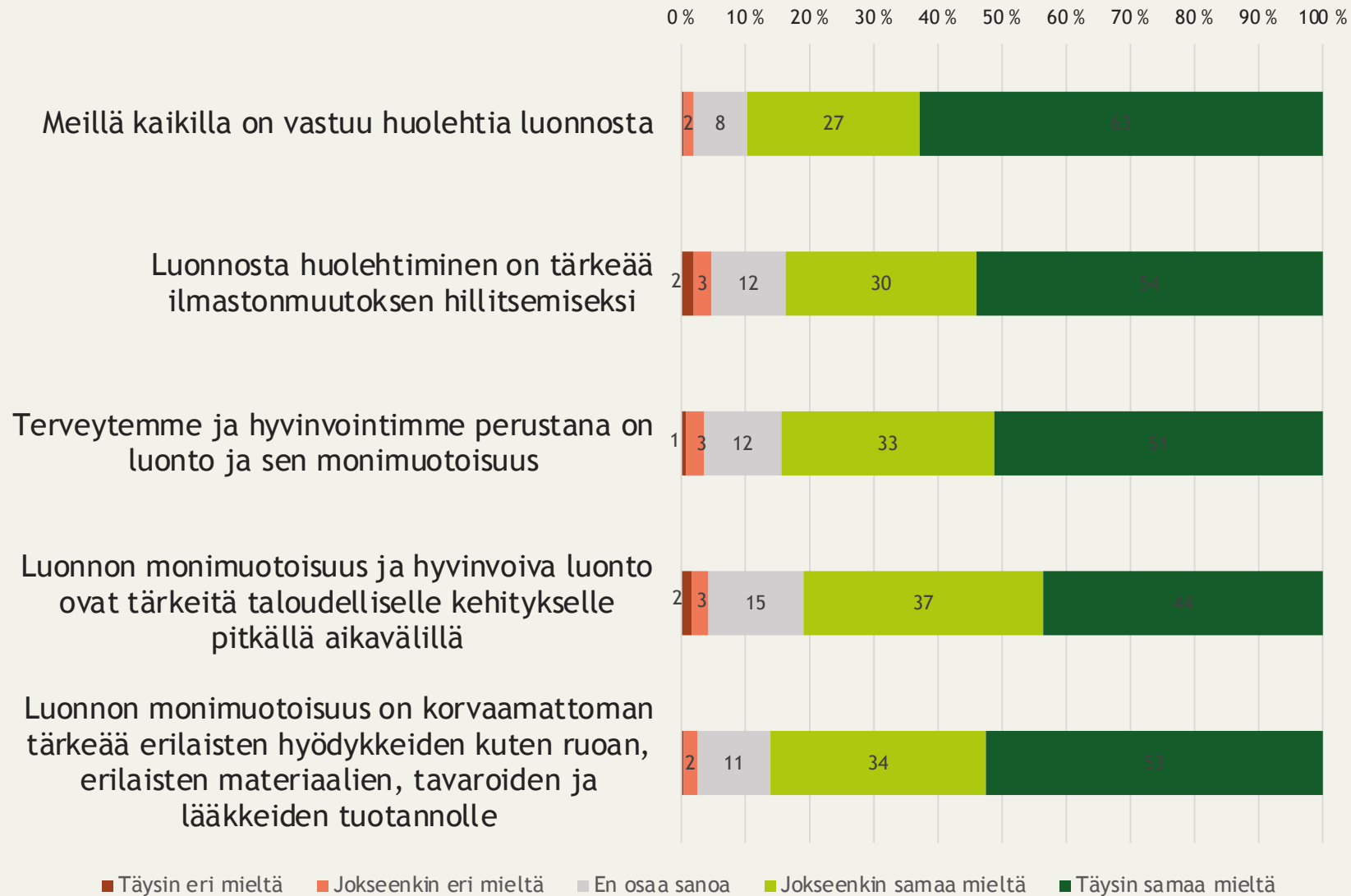

An aerial photograph of a dense forest. A road curves through the middle of the image. In the upper right corner, a hexagonal area is highlighted with an orange border. The text 'Toiveet' is overlaid on the left side of the image.

Toiveet

#BIODIFUL

Miksi on tärkeää pysäyttää luontokato?

Aineisto: Outi Uusitalo, 2022, N=1000, 18-75 -vuotiaat suomalaiset

Todellisuus

#BIODIFUL

Ympäristömyönteistä toimintaa?

Alustavia tuloksia!

Luonnon hoitajat (15 %)

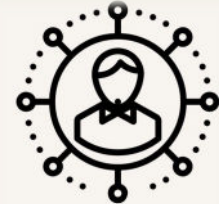
- Hieman enemmän miehiä

JALANJÄLKI 6 000 kg /CO2e/hlö/v

Sosiaaliset aktiivit (31 %)

- Nuorempia, reilusti enemmän naisia

JALANJÄLKI 5 800 kg /CO2e/hlö/v

Ympäristökansalaiset (21 %)

- Vanhempia, konservatiivisempia ja oikeistolaisempia

JALANJÄLKI 7 200 kg /CO2e/hlö/v

- Reilusti suuremmat päästöt autoilusta

Passiiviset (33 %)

- Hieman enemmän miehiä, vähemmän koulutettuja, vähemmän tuloja

JALANJÄLKI 6 000 kg /CO2e/hlö/v

- Hieman suuremmat päästöt ruoasta

Aineisto: Outi Uusitalo, 2023, N=770, 18-75 -vuotiaat suomalaiset

Mikä neuvoksi?

BIODIFUL

#BIODIFUL

Vapaaehtoisuus ei riitä

- ▶ Asenteet ja toiminta eivät kohtaa
- ▶ Kuluttajat jumissa tuhlaavissa systeemeissä
- ▶ Tulotasolla on merkitystä

BIODIFUL politiikkasuositus:

Toiminnalle asetettava selvät reunaehdot

- ▶ Hallituksen otettava vastuu rajojen määrittämisestä

BIODIFUL

Rajoja ohjauskeinoilla - Entä jos?

- ▶ Keinoja nopeuttaa kaivattua muutosta
- ▶ Keinoja rajoittaa suurimpia vaikutuksia
- ▶ Keinoja, jotka kohdistuisivat suoraan kuluttajaan
- ▶ Keinoja, jotka koettaisiin reiluiksi ja hyväksyttäväiksi

Kysely 2024:

Mikä on hyväksyttävää?

- ▶ Haitallisten tuotteiden mainonnan kieltäminen
- ▶ Tuotteiden ja palveluiden verottaminen ympäristöhaitan perusteella
- ▶ Ympäristövaatimukset kaikille tuotteille
- ▶ Luontoa merkittävästi haittaavan toiminnan kieltäminen lailla

Lihan kulutus

- ▶ Korkea verotus
- ▶ Alennusmyyntien kieltäminen (paitsi hävikkialennukset)
- ▶ Hyllytilan rajoittaminen kaupoissa
- ▶ Kulutuksen rajoittaminen puoleen

Lentäminen

- ▶ Korkea verotus
- ▶ Tarjoushinnoittelun rajoittaminen
- ▶ Henkilökohtaiset lentokiintiöt
- ▶ Lyhyiden lentomatkojen kieltäminen

Tuloksia
tulossa!

”Luontokadon pysäyttäminen on elämän suojelua”

Kiitos!

Lähteet

- ▶ Ympäristömyönteisen toiminnan luokittelu sovellettu lähteistä:
 - ▶ Pro-environmental behavior - L.R. Larson et al. (2015) Journal of Environmental Psychology
 - ▶ The environmental action scale - Alisat & Riemer (2015) Journal of Environmental Psychology
- ▶ Elämäntavan ympäristövaikutukset
 - ▶ Sitra Elämäntapatesti - Lettenmeier et al 2022
- ▶ Ikonit: The noun project (Phil Laver, Vectors Point, Royyan Razka, Juicy Fish)

Vapaaehtoisuus ei riitä

- ▶ Ympäristötietoiset asenteet ja toiminta eivät johda vähäisiin ympäristövaikutuksiin
 - ▶ Onko suomalaisten ympäristöystävällisyys vain myytti?
 - ▶ Onko muutoksen vaatima mittakaava tiedossa?
- ▶ Kuluttajat jumissa tuhlaavissa systeemeissä
 - ▶ Valistaminen ja tiedon jakaminen eivät riitä
- ▶ Tulotasolla on merkitystä
 - ▶ Kulutuksen taso korreloi tulotason
 - ▶ Miten tämän ihmisryhmän tavoittaa?
- ▶ **BIODIFUL politiikkasuositus: Toiminnalle asetettava selvät reunaehdot**
 - ▶ **Hallituksen otettava vastuu rajojen määrittämisestä**

BIODIFUL

Ympäristömyönteisen toiminnan monet muodot

- ▶ **Luonnon monimuotoisuuden hoitajat/puolustajat (15 %)**
 - ▶ Toiminta luonnon suojelemiseksi (piha, lähiympäristö, vapaaehtoinen toiminta)
- ▶ **Sosiaaliset ympäristönsuojelijat (31 %)**
 - ▶ Aktiivinen osallistuminen ja tiedon jakaminen (järjestöt, some, kampanjat)
- ▶ **Ympäristökansalaiset (21 %)**
 - ▶ Toiminta järjestelmän muuttamiseksi (äänestäminen, addressit, ruokavalinnat)
- ▶ **Mustat hevokset / Passiiviset ?? (33 %)**
 - ▶ Eivät toimi yllä mainituilla tavoilla

Sitra Tulevaisuusbarometri 2023

- ▶ 56 % vastaajista on sitä mieltä, että luonnon kantokyky murenee
- ▶ 48 % arvioi luonnon kantokyvyn murenemisen vaikuttavan paljon omaan elämäänsä
- ▶ 27 % arvioi voivansa itse vaikuttaa luonnon kantokyvyn murenemisen kehityskulkuihin

TULEVAISUUDEN TOIVEET:

32 % toivoo, että ilmaston lämpeneminen saadaan pidettyä alle 1,5 steen

29 % toivoo, että luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen saadaan pysäytettyä

Elämäntapojemme ympäristövaikutukset

- ▶ **LIKKUMINEN (37%)**
 - ▶ Lentomatkailu, yksityisautoilu
- ▶ **RUOKA (23 %)**
 - ▶ Liha, maitotuotteet
- ▶ **TAVARAT ja PALVELUT (21 %)**
 - ▶ Elektroniikka, kulutustavarat, palvelut
 - ▶ Kotieläimet
- ▶ **ASUMINEN (18 %)**
 - ▶ Asuinneliöt
 - ▶ Lämmitysmuoto

BIODIFUL